

Акценти

Адрес на редакцията: гр. Казанлък, бул. "Розова долина" 100, офис 8 (срещу Митницата)

ЗАПОЧНА ПРАЗНИЧНАТА ПОДГОТОВКА

Започнаха вече спортните срещи от предпразничните фирмени турнири в различни дисциплини.

Първи стартира турнирът по футбол, като началото бе поставено с футболна среща между отборите на Завод 1 и Завод 4.

Футболните срещи ще продължат до 14 септември, когато ще се играят финалите.

Освен футбола, в празничния ден по традиция се провеждат турнири по теглене на въже, волейбол, народна топка и шафетно бягане, като най-добрите получават и награди.

Тази година фирменият празник на „Арсенал“, посветен на 140-тата годишнина от създаването на фабриката и 94 години от преместването ѝ в Казанлък, ще е в последния петък на месец септември - 28 септември.

Вече започна подготовката по избора и номинирането на тагзгодишните арсеналски първенци, чийто имена и портрети ще са в новата Алея на славата. Тя ще е готова на 26 септември. И тази година първенците ще са 51, разпределени на база квота и числен състав между отделните заводи.

Продължава на стр. 4

МОТИВИРАЙТЕ

своите служители, клиенти и партньори

Baucher Храна

Ticket Compliments

Compliments

Идънред България
Edenred Тел: +359 2 974 0220 bulgaria@edenred.com

СЕЛФИ-КОНКУРС

По повод предстоящия празник на „Арсенал“ и неговата 140-годишнина екипът на в. „Трибуна Арсенал“ обявява селфи-конкурс.

В конкурса могат да участват само работещи в „Арсенал“ АД и „Арсенал 2000“ АД.

Всеки участник може да изпраща до 5 броя селфита, като екипът на редакцията ще преценява кои от тях да публикува. Селфи-снимките да са позитивни и с интересни сюжети. Те трябва да отразяват живота на арсеналци извън трудовото им ежедневие: свободно време, забавления извън работа, интересни хора, посещения на интересни и малко познати места и други.

Изпращайте направените от вас селфита на електронен адрес tribuna-arsenal@arsenal-bg.com

до 14 септември.

Изпратените снимки трябва да бъдат придружени с информация за автора на снимката, къде работи, професия.

Най-добрите селфита ще бъдат публикувани в сайта zakazanlak.bg и в празничния брой на вестника в края на месец септември.

Най-ярките и креативни фотосюжети ще влязат в Топ 12 и ще послужат за илюстрации на електронен фирмен календар за 2019 г., издание на работещите в „Арсенал“ АД, който ще бъде публикуван в сайта.

Очакваме вашите креативни селфи-идеи!
Успех!

Издателски съвет: Николай Ибушев, Янко Запрянов, Цветан Шиков, Дабрин Драгнев.
Редколлегия: Деляна Бобева - гл. редактор, Диана Нейчева, Мария Рашкова, Първолета Петкова, Мария Пискова, Миран Маденджиян, Юлия Младенова, Венко Юнаков.
Със съдействието на КНСБ и КТ "Подкрепа" в "Арсенал" АД.

И ПАК Е ВРЕМЕ ЗА МОРЕ

Над 800 арсеналци и техните семейства ще имат възможност да почиват на морската база на „Арсенал“ в Несебър през септември.

За арсеналци почивката от инклузив е безплатна, като разходите за това са поети от ръководството на дружеството.

Безплатното море започва на 1-ви септември и ще продължи до 1-ви октомври в 5 смени, всяка от които по 6 дни, съобщил Кирил Георгиев - управител на хотел „Арсенал“.

За разлика от началото на май и юни, когато смените не

бяха на 100% пълни, то за септемврийското море желаещите са повече, отколкото е капацитетът на хотела и на практика свободни стаи няма.

Предимство при разпределянето на смените и квотите за почиващи имат работници и служители, които съвестно си изпълняват задълженията и до момента не са ползвали този фирмен бонус.

Подобна възможност за арсеналци и семейства им имаше през май и юни, когато безплатно на несебърската станция почиваха също близо 800 души.

Жестът за безплатните почивки за работещите в „Арсенал“ от страна на ръководството е от няколко години и практически всеки работник и или служител вече се е възползвал от него поне веднъж.

„Трибуна Арсенал“

Климов Иван:

МОДЕЛИСТЪТ-МОТОРИСТ

Климов е майстор на спорта Котак се помни. Силен мъж – скиор, плувец, гмуркач. Има стотици небесни стартове. Самолетът в тоя спорт при неговия състезателен клас остава горе едва 3 минути, снабден

**Моделът:
425 грама – точно!**

Точно! – затова всичко се тегли непрестанно. Кантарчето стои най-отпред

Със съпругата

с часовник, който трябва да отмерва точно. Ако се повреди механизъмът, моделът отива където си ще. Този, с който Иван сега се състезава, е на 36 години. На крилото му е из-

на тезяха на Иван. Той спазва строго и стандарта от 32 дм носеща летателна площ. Параметрите на състезателното тяло и правилата на надпреварата са „железни“.

писан телефона на съпругата Янка. Ако се загуби самолетчето, все някой трябва да се обади. Климов се състезава в клас F1A – планер без двигател. Има лични победи и призови места в състезания, бил е в националния отбор, медалист. Името му е записано под първи номер върху Преходната купа от Куйбишев още преди 50 години. Мечтата – да запише името си и като заслужил майстор на спорта, не го напуска и сега. Не го напуска и тръпката да прави модели. В работилницата си най-горе на трикатовата къща в Енина не допуска външни хора. В Светая светих под тавана са прибрали лепила, бои, леки дървени материали, тръбички, конци и канали, самолетни крила, схеми, чертежи, стари списания, снимки, медал, грамоти и спомени.

„Машинката“ се сглобява за не повече от 5 минути. Изработва се с дни, та и с месеци. Ползва се леко африканско дърво – балса. Има го по магазините, скъпо е. Трябват още – карбон, железца, смоли, понякога дори и С-200. Иван ползва руски и американски прототипи на самолети. Но ги разработва творчески. Така неговият модел си е само негов. „Аз съм моделист, но вече има и по-изявени от мене, има много, много подобрения“, признава Климов и непременно иска да пишем за него толкова, колкото и за ветераните Янко Калев и Иван Сарътонов, Петьо Генчев, Станчо Добрев – арсеналец от Завод 3, за Иван Михов – „Най-страшният моделист!“, за сина му Христо, за клубния председател Милен Тотев... Климов иска да се пише за всички! „Млади и стари, едно сме, за младите трябва да се говори“, – убеден е Иван.

Усеща ги близки. Заедно станал след специални курсове. После в Коми бил част ният любимец Георги. Наоколо е пълно с цветя. Домът

Иван Климов е авиомоделист. Последният авиомоделист, който пуска в небето свои, ръчно изработени, модели. През 1963 г. прави първото си безмоторно самолетче. През 2018 г. у дома си пази пет такива. Изработил е около 10. Първото му състезание е като ученик. Последното, в което финишира успешно, е само преди месец. Преди 60 години мъжете вдигали към облаците само ръчно изработени модели. Днес само той стартира с изцяло своя състезателна версия. Последните мохикани в тоя спорт у нас са от Казанлък. Климов държи това да се знае: „Няма такъв клуб като „СК Моделизми – Казанлък!“ – имат всички видове модели. Настоява да се даде дължимото на всички там – млади и стари. Иван си има принципи. Уважава колегите си. Друг принцип: никога няма да си купи промишлен авиомодел. Защото може да си направи сам. „Повечето си купуват машинки за по 3-5 хиляди евро, стартират модели! Красиви, елегантни...! Но не си ги правят сами“, обяснява мотористът от „Арсенал“, който, освен с лекокрилите безмоторни, знае как да се оправя и с тежката 15 килограма хуксварна в ръце. Иван е моторист. От арсеналското звено по поддръжка и почистване на огромните терени по цялата производствена площадка на фирмата. Събаря дървета всякакви. И сега, и преди – 17 години в Сибир. Коми, Усогорск – Междуреченск. Иван Климов не пропуска нито един събор на „команджите“ всяка есен на извор Копринка. Освен всичко, роден е на 7-и септември.

се губят по тренировки из полето на Голямо Дряново, където изпъват въжетата към облаците. Само там, навсякъде не става, обяснява моделистът.

Моделистът е моторист

Моторист е човек с резачка в ръцете. Неговата е Хуксварна 340. С нея събаря, без да му мигне окото, каквото и да е дърво, пречка за арсеналските специални правила. В групата по разчистването могат всичко. Дървета близо до сградите, занемарени терени? – това в „Арсенал“ е невъзможно.

от елитната бригада-еталон на Кольо Кирев. Записан е в Златната книга на България – „Честен, добър човек, дисциплиниран работник с много награди“. Бригадата я сложили на снимка в музея на комска земя. През 1973-та. Повечето работници в нея били от Казанлък и околностите. В Коми работели на открито като дървесекачи дори при минус 40 градуса по Целзий. Спирали чак при спад до минус 50. В тоя студ човешките мигли замръзват само за стотина метра навън, разказва съпругата Янка Климова. Тя също работи-

им още пази Русия в сърцето: камина от Коми – голям самовар – порцелан – мечокът на Тошко... Затова и Климов винаги отива на Копринка през септември – Съборът на русофилите. Не пропуска и авиосъбора в Казанлък. Удивен е от развитието на своя си спорт – някога всички отивали с карбонови модели, а сега – радиомодели. Красота! Знае, че това е бъдещето. Радва се на младите последователи. Надява се клубният живот да се поддържа. Ще му се да се намери „запален“ по авиомоделизма фен, който и да помага по малко финансово. Момчетата заслужават,

Правилата са безкомпромисни. За Иван Климов, след над 15 години в Сибир и повече от толкова – в „Арсенал“, тази работа не е проблем. Проблем е за фирмата, че днес няма много като него. Затова работи и след пенсия. Скоро закръгля своите 77. Точно на 7-и септември. Моторист

ла там. Но на топло, като касиер. Снимка на двамата от това време стои на видно място в къщата. Млади, красиви, оптимисти. По-късно обаче животът далеч не ги пощадил. Напротив – загубили са и двамата си синове твърде рано. Но са запазили силата си. Личи им. Край тях щъка домаш-

твърди ветеранът. Климов, Иван: ветеран-авиомоделист, ветеран-команджия, ветеран-арсеналец. Който обаче продължава по младежки да мечтае един ден да стане заслужил майстор на спорта!

Диана Рамналиева

НОВ УЧЕБНИК

ТЕХНИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - СОФИЯ ТЕХНИЧЕСКИ КОЛЕЖ - КАЗАНЛЪК

В помощ на подготовката по специалните дисциплини на студентите от специалност „Технология на машиностроенето“ на Тех-

нически колеж - Казанлък се предлага книгата „Линейна техника в машиностроенето“. Материалът в книгата може да бъде използван от специалисти, заети с конструирането, модернизирането, експлоатацията, поддържането и ремонта на технологично оборудване, в частност - на металорежещи машини с ЦПУ.

Книгата дава обширна информация за представителите на съвременната линейна техника, използвана в металорежещите машини с ЦПУ.

Линейна техника - това са завършени комплектуващи изделия, произведени от специализирани фирми, които се влагат в машината за реализиране на различни по своята точност, скорост, работен ход праволинейни движения. В книгата се поставя ударение върху механичната част на линейната техника.

Разглеждат се направляващите, винтовите механизми и линейните модули и актуатори. Основно внимание

се обръща на релсовите търкалящи направляващи и сачмено-винтовите двойки поради обстоятелството, че те са най-често използвани и имат особено важно влияние върху главните технически показатели на крайното изделие - машината.

В глава 1 се разглеждат основните понятия в направляващите - предназначение, общо устройство, изисквания, видове водене, класификация.

В глава 2 се дава подробен анализ на трибологичните процеси в направляващите, както при триене без маза, така и при използване на мажещи вещества; представя се класификация, предназначение и свойства на маслата, консистентните смазки и антифрикционните покрития.

В глава 3 се проследяват плъзгащите направляващи - с контакти „метал-метал“ и „пластмаса-стомана“ - устройство, свойства, технология на производството.

В глава 4 се предлагат базови знания за търкалящите направляващи - предимства, развитие, класификация, възли без циркулация и с циркулация на търкалящите тела.

В глава 5 се засяга въпросът за ролковите танкети - принципно устройство, триене в работния и възвратния канал, приложимост, монтиране, методи и средства за постигане на предварителна стегнатост.

В глава 6 се прави представяне на релсовите търкалящи направляващи - ролкови и сачмени, схеми на организация на работните повърхнини, технически характеристики - носеща способност, трайност, точност, статична стабилност и др.

В глава 7 се акцентира върху сачмените втулки, търкалящите направлява-

щи без циркулация и плъзгащите пластмасови втулки и приложимостта им в спомагателните устройства и системи на машините.

В глава 8 вниманието се насочва към хидростатичните направляващи - принцип на работа, класификация, рационални области на приложение, видове захранване, призматични, кръгови и релсови хидростатични направляващи.

В глава 9 се обръща внимание върху аеростатичните направляващи - рационални области на използване, особености на конструкцията, видове - отворени и затворени - с вакуумно, електромагнитно и магнитно уравновесяване.

В глава 10 се показват главно сачмено-винтовите двойки - общо устройство, потоци сачми, материали и методи за изготвяне, технически характеристики; разглеждат се също така ролкови и плъзгащи винтови двойки, механизми с въртяща сачмена гайка.

В глава 11 се представят линейните модули (едно- и многоосни), линейните актуатори (електромеханични цилиндри и др.), сачмено-шлицевите двойки и примери за използването им в манипулатори устройства.

За по-лесното и трайно възприемане на изложената информация са използвани множество илюстрации.

Книгата е издадена в „Авангард Прима“, София, 2017 г., съдържа 252 страници. Може да бъде доставена до предпочитан офис на ЕКОНТ и СПИДИ на цена 20 лв. Студентите от Технически колеж - Казанлък могат да я получат на преференциални цени в Учебния отдел на колежа след началото на учебната 2018/2019 г.

ТЕХНИЧЕСКИ КОЛЕЖ – КАЗАНЛЪК

ИЗЛОЖБА ЗА 100-ГОДИШНИЯ УЧЕН В МУЗЕЯ

Поредна интересна, любопитна и с опознавателна цел експозиция се откри тази седмица в Музея на розата в Казанлък. Изложбата е част от поредицата дейности през тази година на Регионалния академичен център – Казанлък, в парт-

ството на Петър Арнаудов, търговец на жито от Тетово, и Друмка Панова от Русе. По-малък негов брат е композиторът и оперен диригент и режисьор Илия Арнаудов.

Първата публикация на Арнаудов е текстът на зрелостния му изпит по литература

нърство с Исторически музей „Искра“.

Изложбата е посветена на живота и делото на големия български учен, фолклорист, етнограф, литературен историк и теоретик - академик Михаил Арнаудов, по повод 140-тата годишнина от неговото рождение. Организатор на експозицията е Научният архив на БАН.

Експозицията „Михаил Арнаудов – живот, посветен на България и науката“, която се откри в Казанлък, включва 23 пана с документални материали, които илюстрират най-важните моменти от живота на учения - научно-изследователската и академичната му работа в БАН, преподавателската му дейност в Софийския университет, обществената и политическа дейност, както и неговото богато книжовно наследство. Експозицията е подготвена с документи от личния архив на акад. Арнаудов, дарени от самия него на БАН през 1977 година. Тя е обогатена документално и от неговата наследница Искра Арнаудова, която е автор на най-обширната литературна анкета за човека и твореца акад. Михаил Арнаудов.

Михаил Арнаудов е български учен, редовен член на Българската академия на науките, на Украинската академия на науките, на Литературната академия „Петьофи“, доктор хонорис кауза на университетите в Хайделберг (1936) и Мюнстер (1943).

Роден е на 17 октомври 1878 година в Русе в семей-

през 1895 година. Следва славянска филология в сегашния Софийски университет „Св. Климент Охридски“ през 1895-1898 година. Като редовен студент публикува първите си научни статии. По-късно специализира в университетите в Лайпциг и Берлин, после е учител във Видин и София. През 1904 г. защитава докторат по филология, славянска филология и индология в Прага. От 1908 г. Михаил Арнаудов е редовен доцент по обща литературна история в Софийския университет, а по-късно и професор, като оглавява катедрата по сравнителна литературна история. От 1922 г. е член на Българския археологически институт. Членува в масонската ложа „Светлина“. Член-учредител е на Македонския научен институт.

От юни до септември 1944 г. Михаил Арнаудов е министър на народното просвещение в правителството на Иван Багрянов.

През 1945 г. е осъден от т. нар. Народен съд на доживотен затвор за участието си в кабинета на Багрянов (присъдата е отменена от Върховния съд през 1996 година). Освободен е през 1945 г. със съдействието на руския българист Николай Державин.

През 1968 г. е удостоен с орден „Народна Република България“ - първа степен. Умира на 18 февруари 1978 година в София, няколко месеца преди да навърши 100 години. Работи до последния си дъх, оставяйки колосално творчество.

„Трибуна Арсенал“

РЕМОНТИ

До 30-ти октомври трябва да завърши ремонтът на първия етаж от сградата на Технически колеж в Казанлък. С решение на правителството от началото на тази година за целта бе предоставена сградата на бившата ПГ по строителство.

370 хиляди лева бяха събрани от казанлъшкия бизнес за ремонт на сградата преди месец и половина, която до края на 2019 година трябва да е ремонтирана основно.

Плановите на Технически колеж са тази година ремонтът да обхване първия етаж, който да е готов да приеме през октомври колежаните, а догодина да се отремонтират останалите два етажа.

В момента строителните бригади на фирмите „Елит 2000-ВК“ и „Елмонт“ работят по подмяната на ел. и ВиК-инсталациите и вътрешното саниране на сградата.

Предстои основен ремонт на помещенията, боядисване, под-

мяна на санитарните възли и ново оборудване. Ще бъде изградена и топла връзка между сградата и физкултурния салон, който за нуждите на обучението ще се превърне в работилница.

С обновен вид ще е и външният двор на сградата. В ремонтните дейности на по-късен етап ще се включат и работещи от „Арсенал“, „М+С Хидравлик“ и „Суперабразив“.

„Трибуна Арсенал“

Продължение от стр. 1

ЗАПОЧНА...

Най-много – 12, ще са от Завод 1, следвани от Завод 5 - 9 души, и Завод 4 и Завод 0 - по седем души.

Традиционната среща на първенците с арсеналското ръководство е ден преди фирмения празник – на 27 септември от 17 часа. На нея отличените през годината за добра работа и постижения получават награди и грамоти от фирменото ръководство. Празникът на „Арсенал“ тази година ще е на фирмения стадион, като в празничната програма акцентът ще е концерт на любимеца на няколко поколения и голям приятел на „Арсенал“ Веселин Маринов. На празника за арсеналци ще пеят още сестри Диневи, група „Грамофон“, Нелина, малчуганите от детска градина „Буратино“, ще танцуват „Киара-Н“, както и юношеската формация на ансамбъл „Арсенал“.

По традиция и този път празникът на дружеството ще започне с Ден на отворените врати и възможност за посещения на фирмения музей „Арсенал“ от външни лица. Като подготовка за празника е и стартиралото благоустройство в и извън дружеството: създават се нови зелени площи, освежават се алеи и пространства.

Да посрещнем своята 140-годишнина с уважение и достойнство, съотнесими на марката „Арсенал“, обещава от мениджърът на дружеството.

„Трибуна Арсенал“

Покана за празник

За поредната традиционна среща на бивши и настоящи машиностроители отправят покана от Завода за металорежещи машини – Завод 5 на „Арсенал“ АД. Срещата е посветена на 140-тата годишнина на „Арсенал“ и 53-тата годишнина на завод 5. И тази година тя ще е на

6-ти септември от 12 часа в ресторат „Капитал“.

Желаещите да се включат могат да заявят това до 31-ви август и да внесат при организаторите сума от 17 лева.

За повече информация, справки и записване:
 Стефан Русев - 088 942 4801
 Кънчо Попов - 0897 872 188
 Георги Георгиев - 0896 665 309 или 04326/ 23 46
 Костадин Грахов - 0888 285 628
 Тодор Дерменджиев – втр. тел. 27-91
 Секретар Завод 5 – 0431/ 5 24 50

Добре дошли сте!

Да празнуваме заедно Деня на машиностроителя!

Покана за среща на оръжейниците от „Арсенал“ АД

Инициативен комитет при Завод 1 – „Арсенал“ АД сърдечно и учтиво кани на тържество-среща на ветераните-оръжейници и всички, които са били част от завода през годините.

Срещата ще се проведе на **15-ти септември /събота/ от 12 часа в ресторант „Капитал“ - Казанлък.**

Куверт за желаещите да присъстват – **17 лева.** Заплаща се до 10 септември.

За повече информация, записване и заплащане:
 Атанас Касабов - 0884 599067 и
 Василка Демирева - 0887 63 9096.
 Очакваме ви!

**Председател на Инициативния комитет
 инж. Динко Кюмюрев**

Шанс за работа в

Инструменталният завод в „Арсенал“ АД - Завод 6 търси да назначи работници и специалисти за следните позиции:

1. Настройчик на ММ с ЦПУ за работа на програмна фреза или вертикален обработващ център - 3 души.

Описание на длъжността:
 • Комплектоване и настройка на технологичната екипировка и необходимите режещи инструменти.
 • Следене за точността при работа с машината и нанасяне на корекции от пулта за управление на машината.
 • Разчитане и работа с управляващи програми.

Изисквания към кандидатите:

- Завършено техническо образование /средно или висше/.
- Разчитане на конструктивно-техническа документация.
- Познания по програмите на Fanuc.
- 2 години стаж по професията.

2. Настройчик на ММ с ЦПУ за работа с програмно оптически шлайф - 3 души.

Описание:

- Комплектоване и настройка на технологичната екипировка и необходимите абразивни инструменти.
- Следене за точността при работа с машината и нанасяне на корекции от пулта за управление на машината.
- Разчитане и работа с управляващи програми.

Изисквания към кандидатите:

- Завършено техническо образование /средно или висше/.
- Разчитане на конструктивно-техническа документация.
- Познания по програмите

ране на Fanuc.

3. Фрезист на универсална фреза

Описание:

- Комплектоване и настройка на технологичната екипировка и необходимите режещи инструменти.
- Установяване, центроване и закрепване на детайли със сложна конфигурация.
- Обработване на плоски детайли и отвори, фрезироване на външни и вътрешни повърхнини, канали и различни профили.

Изисквания към кандидатите:

- Завършено техническо образование /средно или висше/.
- Разчитане на конструктивно-техническата документация.
- 1 година стаж по професията и умения за самостоятелна работа на машината.

4. Електроерозист

Описание:

- Установяване, центроване и закрепване на детайли към машината.
- Следене за точността при работа с машината и нанасяне на корекции от пулта за управление на машината.
- Разчитане и работа с управляващи програми.

Изисквания към кандидатите:

- Завършено техническо образование /средно или висше/.
- Разчитане на конструктивно-техническата документация.
- 1 година стаж по професията и умения за самостоятелна работа на машината.

5. Шлайфист

Описание:

- Комплектоване и настройка на технологичната екипировка и необходимите абразивни инструменти.

• Следене за точността при работа с машината и корекции на машината.

Изисквания към кандидатите:

- Завършено техническо образование /средно или висше/.
- Разчитане на конструктивно-техническата документация.
- 1 година стаж по професията и умения за самостоятелна работа на машината.

6. Шлосер

Описание:

- Пробива отвори, нарязва резби, изпилява и припасва детайли и сборки.
- Шмиргелова с ръчен или стационарен шмиргел. Задържа режещ инструмент.

Изисквания към кандидатите:

- Завършено техническо образование /средно или висше/.
- Разчитане на конструктивно-техническата документация.
- 1 година стаж по професията и умения за самостоятелна работа.

Желаещите да кандидатстват за позициите могат да изтеглят документи от сайта на „Арсенал“ АД www.arsenal-bg.com/kadri или да ги получат от гише „Пропуски“ на Централния портал от 7,00 до 17,00 часа.

Попълнените документи могат да бъдат изпратени на електронен адрес kadri@arsenal-bg.com или подадени лично в Приемната на фирмата всеки делничен ден от 10,00 до 12,00 часа на адрес гр. Казанлък, бул. „Розова долина“ № 100, Офис №4.

За повече информация:

0885 079 187
 инж. Ивайло Арнаудов,
 Директор на Завод 6

Футболен турнир „Арсенал“

С резултатен мач бе дадено началото на тазгодишните спортни турнири в „Арсенал“ АД в чест на фирмения празник, който ще бъде отбелязан на 28 септември.

Отборът на Завод 1 победи с разгромяващия резултат от 6:0 тима на Завод 4. Срещата се състоя на фирмения стадион на „Арсенал“.

Първото попадение във вратата на Завод 4 бе автогол. Точни за останалите пет попадения бяха Милен Димитров, който успя да вкара своя хеттрик, а с по едно попадение се разпи-

саха Мариан Василев и Димитър Трифонов.

Ето и програмата за останалите предстоящи срещи. Всички мачове са с начален час 12:00 на фирмения стадион:

23 август

Завод 5 - Завод 3/102

24 август

Завод 4 - Завод 3/110

27 август

Завод 3/150 - Завод 5

28 август

Завод 4 - Завод 2

29 август

Завод 3/150 - Завод 3/102

30 август

Завод 1 - Завод 3/110

31 август

Завод 6 - Завод 5

03 септември

Завод 1 - Завод 2

04 септември

Завод 6 - Завод 3/102

10 септември

Победител група А - 2-ри отбор група Б

11 септември

Победител група Б - 2-ри отбор група А

13 септември

Мач за трето място

14 септември

ФИНАЛ

No. Група А - No. Група Б

Миран Маденджиян

ДИЗАЙНЕР НА „АРСЕНАЛ“ РЕДИ ИЗЛОЖБА ЗА ТРАКИЙСКИТЕ ЦАРЕ

За първи път тази година Празниците в Долината на тракийските царе ще бъдат открити с изложба, посветена на огромното

Участник и основен организатор на изложбата е Мария. Тя кани още шест свои колеги, които с удоволствие се включват и така седем

инструирани женски глави. В изложбата ще има още живопис, графика, скулптура и на художниците Мариела Попова, Дилан Бакалски, Нено Бакалски, Милан Иванов, Димо Димов и Елеонора Атанасова.

За изложбата „Долината на тракийските царе“ Мария е вдъхновена от силната енергия на родното си място. От тази енергия тя черпи, за да изрази себе си чрез изкуството. С пастелните тонове в своите картини тя приканва зрителя да погледне през нейната художествена призма и да стане съпричастен към живописния ѝ свят.

Мария Пискова е възпитаник на НУПИД „Акад. Дечко Узунов“ в Казанлък със специалност „Живопис“. Завършва висшето си образование в Университета за изобразителни изкуства във Велико Търново, специалност „Графика“. Експериментът с идеи и различни техники съпътства целия ѝ творчески път. Любителите теми на даровитото казанлъшко момиче винаги са провозирани от красотата и естетиката на заобикалящия ни свят. В нейните творби прозира философският ѝ начин на мислене и стремежът към духовно развитие.

С „Арсенал“ Мария свързва своите делници вече 8 години. Като графичен дизайнер през нейните ръце, очи, творческо мислене и креативност преминават всички рекламни материали на дружеството. Проектите и изработката на календари, постери, рекламни брошури са нейно дело. Тя подготвя графично и странира вестник „Трибуна Арсенал“ от началото на неговото излизане. Така вече 190 броя на вестника стигат до хилядите читатели в Казанлък и региона, благодарение на един талант, който тепърва казанлъчани и светът ще опознаят.

Юлия Младенова

богатство, което тя притежава – безценното наследство от древната тракийска цивилизация. Експозицията, наречена „Долината на тракийските царе“, се осъществява по идея на един млад и талантлив казанлъшки творец – Мария Пискова. Мария е графичен дизайнер в отдел „Маркетинг“ на „Арсенал 2000“. Всяка свободна минута тя посвещава на изцялото изкуство. Рисува за удоволствие, за релакс, за да усети своето място във Вселената и най-вече, защото чувства, че това е нейното призвание.

Идеята 13-те Празници в Долината на тракийските царе да бъдат открити с ново арт събитие ѝ хрумва по време на нейното участие в съвместната изложба „Състояние“ в Стара Загора. Предлага на Община Казанлък, а оттам веднага приемат радушно предложението.

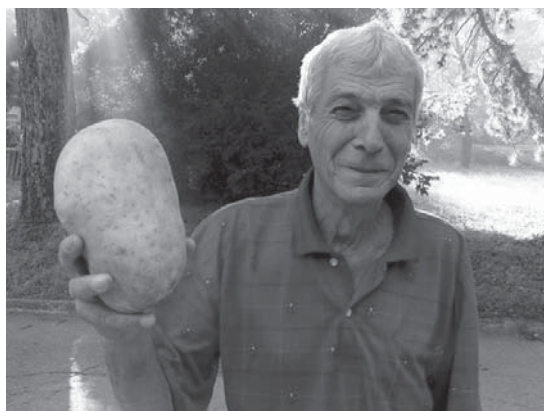
творци, възпитаници на Художествената гимназия в Казанлък, ще покажат свои творби в първата изложба от живопис и скулптура в празниците, посветени на траките. При това, самото начало на тържествата тази година ще бъде поставено именно с откриването на експозицията на 29 август от 18.00 часа в Културно-информационния център на ул. „Искра“ 4.

Графичният дизайнер на „Арсенал 2000“ – младата, талантлива и вечно търсеща новото, Мария Пискова вече е готова със своите творби, чиято тема са артефактите в Долината. Тя ще представи платна с размери 50x70 и 100x70 см, върху които са изобразени емблематичните находки, свързани с владетеля на Одриското царство Севт III – златният венец с фините дълбови листа, бронзовата глава с магнетичните очи, наколенниците с изцяло

КАРТОФЕНИ РЕКОРДИ

Арсеналският шофьор от отдел „Транспорт“ – 0/550, Пламен Лулчев, се сдобил с национална слава през миналата седмица. Тя е

Това е първият такъв голям картоф, роден в нивата на шофьора, който признава, че не за първа година отглежда картофи от този сорт, но това

на най-голям картофопроизводител, успял да се разпише това лято с отглеждането на картоф-гигант.

Рекордната реколта е с тегло 1 кг. 245 грама от финландския сорт „Алмера“. Картофът е пораснал в нивата на Пламен в Овощник.

Сортът, по думите му, е много подходящ за пържене, от т. нар. кухненски сортове. Картофът, който е най-големият от градината на Пламен, е поливан, прекопан и за него са полагани всички нужни грижи.

е неговият рекорд.

Пламен Лулчев е на 66 години. Преди да започне работата в „Арсенал“, е дълги години шофьор в Института по розата в Казанлък.

Гигантският картоф бе споделян, освен медийно откъм слава, така и на трапеза с най-близките на Пламен.

Тази година един, догодина – цяла нива, е полагащото се пожелание в слачай като този.

Дай Боже!

„Трибуна Арсенал“

Щъркел

Арсеналски щъркел кацна в арсеналска къща на Богородица и направи щастливи цяла плеяда арсеналци.

Навръх Успение Богородично в дома на Маринела и Стефан Чаушеви – служители на „Арсенал“, щедър щъркел спусна красота и надежда с име **Симона**. Малчуганката е плод на любовта между служителката от Отдел ОЕТ (Организация и ефективност на труда) – Маринела и служител от Направление ПИС – Проектиране инвестиции и строителство – Стефан.

Щерката е голяма радост и за баба и дядо – Марианка и Николай, също арсеналци.

Да е здрава, щастлива и с много късмет, да продължи по Пътя със слънце и щедрост, е пожеланието за малката Симона. **Честито!**

Имена отвъд Алеята

ТИ ДЖЕЙ. И МУЗИКАТА, СНАЙПЕРЪТ И ОЩЕ НЕЩО

Той е от онези „Милениуми“, които имат голям житейски стаж зад гърба си. И въпреки крехкия си четвъртък век, имат случки и преживявания поне за два пъти по толкова.

Най-важното за него е да сбъдне мечтите си. А те са дузина: да стане добър диджей, да работи с големите, за да „натрупа контакти, опит и връзки“, и... да изобрети пушка. Това, последното, е мечта не от скоро, макар че, като го види човек на работното му място, има усещането, че се е родил с тази си мечта.

Има му някак си.

За Иван Тонев Тончев – шлосер от 1/ 250 това или Ти

Джей, последното е ... момчешкото му предизвикателство.

Някак и в „Арсенал“ работното му място само го е намерило.

Преди това е работил други неща: сам „кърти“ парите си от 16-годишен. Бил е помощник-готвач на морето, масажист, диджей.

От готвенето са и интересът и любовта му към храната като наука и изкуство. Останалото са планините, природата и читавите национални каузи. Определя себе си като националист и патриот.

За 25-те си години твърди, че е бил на всеки голям протест. И би застанал зад всяка кауза, в която има стремеж към справедливост, свър-

шенство и по-добър живот. За хората.

В „Арсенал“ е от 2 години. И е едно от онези момчета, в които началникът Лазар Шокларев вижда потенциал и капацитет за развитие. От първия ден. Харесват се взаимно.

За това време шлосерът Иван е усвоил поредица от умения на различни работни места и операции.

Сега е на „ложа и газова тръба“, но е бил и на монтаж на приклад, на омасляване. Няма нещо, което да не е вършил в цеха. Спори му.

И му отива. Автоматът. Роден е за войник.

Последното личи от километър. Набиха се на очи и осанката, и цялостното му излъчване на войник, и на министъра на отбраната Красимир Каракачанов по време на визита му в завода.

За секунди около работната му маса се струпа половината от арсеналското ръководство. За младока Иван това е голямо вънление. И отговорност. „Преглъща“ вънлението с рутината и вешината на човек, правил това десетилетия. А не две години.

Продължава на стр. 7

Пламена:

ЛЮБОВТА ВИНАГИ СИ ЛИЧИ

И не може да съществува в егоизма. Тезата е на „най-сватбения човек“ в община Казанлък, бракосъчетал над 1 200 младоженски двойки, специалистът по Радостни обреди Пламена Терзиева.

- Пламена, какво е усещането да си била на повече от 1200 сватби?

Усещането е повече от сантиментално. Изключително възбуждащо, запомнящо се, защото се улавям, че въпреки че пред мен са минали стотици младоженци за тези 4 години, в повечето случаи, когато ги срещна, ги разпознавам. За някои от тях ясно си спомням сълзите им, емоциите им, нещо специфично от сватбения им ден. Защото всяка сватба е коренно различна. Защото любовта на двама души винаги е коренно различна. И любовта винаги си личи, усеща се. Усещам я, още като застанат пред мен. Усещам я, когато любовта е била бурна, трудна, трудно постигната. Усещам, когато е по традиция, просто защото трябва да се случи. Усещам, когато е леко скалъпена... любовта. Да, много си личи. Личи си по излъчването и на булката, и на младоженеца. И който казва, че мъжете не са сантиментални и крият чувствата и сълзите си, не е познал. Защото имам страшно много младоженци, които проливат повече сълзи дори от булката.

- Тоест, любовта съществува, така ли?

Абсолютно. Любовта съществува. Категорична съм. Както и категорично твърдя, че не е вярно твърдението, че бракът разваля любовта. Защото тези, които се обичат силно, страстно, истински, са тези, които идват при мен и непременно желаят да сключат брак. Не е задължително това да е с пищна сватба, по ресторанти, с много гости. Има двойки, които идват в ритуалната зала само те и двамата им кумове. И въпреки това изживяването е същото, което може да изпиташ на една сватба с 200 души.

- Какво ти дава тази работа? И какво ти взема?

Като всяка работа, ми взема време, което да прекарам с децата си. Но ми дава спокойствие, благословение, защото след всеки ритуал в повечето случаи виждам насълзени очи на родители и млади хора, които идват да благодарят. Като ги питам, те казват, че е заради емоцията, която са успели да изпитат чрез мен. След такива думи, след такава реакция, няма как да не се чувстваш благословен. Защото те гледат очи, пълни с любов и надежда. Всеки, встъпващ в брак, се надява да е до живот, да е красиво, да е безоблачно. И тези емоции, които идват, няма как да не стигнат до мен. И аз в случая отдавам от себе си същото за тях. Винаги се старая думите ми да са минали през душата ми и да

говори сърцето ми. И мисля, че те го усещат. Има младоженци, които реагират по-студено, по-отегчени са, те си личат. Които искат да

в половинката си и да стане едно цяло с нея. Аз не приемам понятието и не го харесвам: „едно цяло“. Никой не е длъжен да се слее,

си живот... добър. Считам, че имам спокоен, уравновесен брак. Научих се да се смирявам. А така, в спокоен брак, растат и спокойни,

да са цял живот. Не е трудно, не е и невъзможно. Просто се иска старание и да забравим егоизма си. Любовта не може да съществува в егоизма. Нито пък обичта.

Снимка: Макс Буковски

Тя има една от най-мечтаните работи - работи любов. При нея се влиза само заради любов: за да заявиш дата за бракосъчетание или да запишеш новородено, плод на любов. Посреща с усмивка и изпраща с усмивка. Струи лъчезарие. Излъчва го. Млада, чаровна, щастлива. На 34 има всичко, което една жена може да мечтае: дом, любящ съпруг и двама невероятни малчугани, които догодина ще тръгнат на училище. Засега просто и „разказват играта“.

Завършила е журналистика, с магистратура по PR и връзки с обществеността. Трудовият ѝ профил е в журналистиката, където работи близо 7 години: вестник „Седмица“, на който няколко години е и главен редактор, за кратко и в новините на Казанлъшката телевизия. Пак за кратко, година, преподава английски в местно училище. От 4 години тя е момичето, което посреща с усмивка и изпраща с любов... всички, тръгнали от любов и заради любов: младоженци и щастливи татко-

вци на новородени. Пламена Терзиева - длъжностното лице на Община Казанлък за Радостните обреди.

При нея винаги е горещо, но тези дни особено. Само за два дни „Да“ си казаха 14 младоженски двойки в община Казанлък. До края на месеца сватбите са 10. Засега.

В началото на септември брачният маратон продължава.

И защото няма нищо по-красиво от това да работиш Любов, избрахме да ви срещнем с момичето, което е във всички щастливи албуми и снимки през последните 4 години на хиляди младоженци и щастливи млади семейства.

Съдбата така нареди нещата, че поведоме разговора с код „Любов“ в деня на Успение Богородично - ден за смирение, обич, молитва.

Все думи от формулата на Пламена за... всичко онова, което надничат отвъд вълнението на „Да“.

мине всичко по-бързо. При тях ритуалът протича по друг начин: по-заучено, по-дипломатично, по-бързо. Има различни сватби и различни младоженци.

- А ти какво учиш през тези сватби и тези младоженци: за любовта и брака? След 10 години твой брачен стаж?

- Че любовта не е всичко.

... изненадващ отговор ...

- Да. Повече е смирение, уважението, прошката. И това им го казвам винаги на младоженците. От опит: че е важно да забравят егоизма, когато си в брак. Леко да потъпчеш себе си, егото си, за да можем да се нагодим към половинката си. Ние сме различни хора, всеки е различна индивидуалност. Ставайки брачна двойка, нито единият, нито другият е длъжен да се вкопчае

да се претопи с някой друг. Всеки е сам по себе си своята цялост. И ближния трябва да обикне тази цялост. Не приемам, не харесвам, когато се твърди, че трябва да променим половинката си. Ако е трябвало да го промениш и не си успял, значи това не е твоят човек. Ще го обичаш така, какъвто е. Защото всички имаме недостатъци, слабости, моменти на избухване. Формулата е и двамата да нямам такива моменти. В моя брак, признавам си, аз съм по-компромисната. Съпругът ми е доминантната личност, човекът с повече его, с повече гордост. Ако аз не бях притъпила тези мои качества, които логично и аз имам, то няма да се получи. Но това не считам за своя слабост, нито за потъпкване на моите качества. Така считам, че облагородявам себе си и правя брачния

щастливи деца. Няма повишаване на тон, няма скандали, така и битовизмът не те убива. Защото любовта е много кратка. А така остава обичта, уважението, грижата по другия. За мен това е много по-важно от страстта и любовта. Защото и страстта, и любовта са кратки. Не мисля, че има любов за цял живот. Но обич за цял живот - да. Може да имам опиянение за цял живот, но страст, любов - не. Остава доверието, верността, уважението, обичта... това остава за цял живот.

- Казваш ли всичко това на младоженците?

- Старая се да им го казвам. И ми се иска, както ги виждам на сватбения ден, впити един в друг, ръка в ръка, със сълзи на очите, преживявайки всяка дума, поглеждат се, докосват се, милват се, целуват се, така

- Ти си била и журналист. Мислила ли си как бихме живели и в каква страна, ако влагахме толкова старание в живота си, в другите ни човешки работи, колкото в сватбите ни, в тези на децата ни, внуците? Как си обясняваш този парадокс: перфектни и старателни в сватбите и тържествата, в погребенията, ако щеш, и парапучии в живота?

- Може би, защото все още плащам доста висок данък „обществено мнение“. И много живеем за хората. Българинът по принцип плаща много данък „обществено мнение“. Защото ти искаш да споделиш тази радост, тази красота с хората около теб. Значи го правиш за тях. Може би е и вид някаква наша българска идеология. Един ден да е като по учебник и събдната мечта, а останалото... не е важно. А то е обратно. Това е само един ден, приказка за един ден. После идва и другото. Не мога да си го обясня. Това е може би усещане. Раздаваш се един ден, погълнат от емоцията и после... си в живия живот. Иска ми се да не е така. Всъщност не знам как живеят после голяма част от младоженците. Нито как разбират живота. Явно е събъркана ценностната ни система.

- Какво би казала на тези, които не вярват в брака?

- Да се осмелят. Да съберат кураж. Мъжете. Защото всяка една жена иска да се види булка. Има все повече двойки, които правят сватби с пораснали деца.

- Каква е Пламена отвъд сватбите и отвъд делника си? Малко знаем за теб, освен, че си много добър шофьор...

- Аз съм от хората, които в делничен ден - от една страна, и в обстановка на забаване - от друга, никой няма да повярва, че съм същият човек - длъжностното лице. Истинска съм си и в двете кожи.

... животът ти е хоби...

- Аз всъщност нямам празнини за пълнене. Живея смислено всеки миг. Нямам луфтове в живота, нито дупки за осмисляне. Не спортувам. Имам бърз живот, нямам свободно време, но и нямам нужда. Няма да има какво да правя с това свободно време. Изживявам си живота. И си го изплаквам, когато се налага...

Деляна Бобева

ПРАЗНИЦИ В ДОЛИНАТА НА ТРАКИЙСКИТЕ ЦАРЕ

30 АВГУСТ - 2 СЕПТЕМВРИ
2018 - КАЗАНЛЪК
4-ти Джаз-фестивал

29 август

18:00 ч.
Културно-информационен център „Искра“ 4
„ДОЛИНАТА НА ТРАКИЙСКИТЕ ЦАРЕ“ - Изложба на Мария Пискова, Мариела Попова, Диян Бакалски, Нено Бакалски, Милен Иванов, Димо Димов и Елеонора Атанасова.

30 август - 2 септември

Парк „Тюлбе“
10:00-20:00 ч. конна езда

30 август

17:00 ч. - Музей на фотографията, JAZZ KIDS - Концертна програма с участието на ученици от НМУ „Христина Морфова“ - Стара Загора.

20:00 ч. - Тракийска гробница - Парк „Тюлбе“
Откриване на IV Национален джаз-фест
Концерт на джаз-формация „X-KEY“

22:00 ч. - Музей на фотографията, Клуб „Киномания“ - Представяне на музикалния филм „Born to be blue“.

31 август - Културно-информационен център „Искра“ 4

13:30 ч. - ПРОБЛЕМИ И ИЗСЛЕДВАНИЯ НА ТРАКИЙСКАТА КУЛТУРА - Национална научна конференция

18:00 ч. - Художествена галерия - Казанлък, „СЛЕДИ“ - Изложба-живопис на художника Валентин Асенов-Хъкъл. Концерт на вокален ансамбъл „СПЕКТРУМ“.

19:00 ч. - Тракийска гробница - Парк „Тюлбе“
ВИНОТО НА ТРАКИТЕ - Изложение на български вина и деликатеси с конкурсен характер. Демонстрация и дегустация.

20:00 ч. - ОТКРИВАНЕ НА XIII ПРАЗНИЦИ В ДОЛИНАТА НА ТРАКИЙСКИТЕ ЦАРЕ; Връчване на наградата „Проф. Александър Фол“; Парк „Тюлбе“ - МИСТЕРИИТЕ НА ТРАКИТЕ - ритуал на Общински театър „Л. Кабакчиев“. Национален джаз-фестивал

- Казанлък, Концерт на „JAZZ CATS“

1 септември

9:00 ч. - Художествена галерия, Научна конференция „ПРОБЛЕМИ И ИЗСЛЕДВАНИЯ НА ТРАКИЙСКАТА КУЛТУРА

10:00 ч. - Тракийска гробница - Тюлбето, ВИНОТО НА ТРАКИТЕ

10:00 ч. - Парк „Тюлбе“, ТРАКИЙСКИ СЪРВАЙВЪР

10:30 ч. - Парк „Розариум“ НАЗАД КЪМ КОРЕНИТЕ НА ТРАКИТЕ, Анимация за деца.

11:30 ч. - ЛХМ „Чудомир“ СЪБОТНО МАТИНЕ - Концерт на Дамски струнен квартет „CLASSIC VIEW“

16:00 ч. - ИМ „Искра“, Лапидариум

18:00 ч. - Снимки в тракийско облекло, Тракийска гробница.

17:00 ч. - „Тракийски мотиви от Долината на розите“ - бодиарт.

17:00 ч. - Музей на фотографията - ДЖАЗ КАФЕ.

19:00 ч. - Парк „Розариум“ - Кон-

церт на духов оркестър, Габрово.

19:30 ч. - Тракийска гробница - Парк „Тюлбе“, ВИНОТО НА ТРАКИТЕ

20:00 ч. - Национален джаз фестивал
SO NICE - SOUTH JAZZ
Концерт на ВАСКО КРЪПКАТА и ПОДУЕНЕ БЛУС БЕНД.

2 септември

10:00 ч. - Парк „Тюлбе“, Детско пътешествие в света на траките.

10:30 ч. - Парк „Розариум“ - ДРЕВЕН СВЯТ - Библиотека на открито и арт работилница.

10:30 ч. - с. Бузовград - ПО СЪТЪПИТЕ НА ТРАКИТЕ, Поход на мълчанието до Мегалита.

17:30 ч. - ИМ „Искра“, Лапидариум - „Траките“ - национален конкурс. Изложба и награждаване.

20:30 ч. - Парк „Розариум“ - Мултимедиен арт фест „Докоснати от древността 2018“.

Продължение от стр. 6

Имена отвъд Алеята

ТИ ДЖЕЙ. И МУЗИКАТА.

Някак си след този миг пораснал. Така се усеща възпитаникът на гимназия „Акад. Петко Стайнов“ и бъдещ, със сигурност, известен диджей.

На работата са го научили колегите. Научили го, че трябва да се стреми да работи по най-добрия начин, ако иска да бъде забелязан. И да си вярва.

След житейските бури, които могат да са и далеч по-непосилни от платната на едни 25 години, научил, че приятелите-предатели също са урок. Както и любовта. И от двата урока лек можеш да търсиш в планината. И в музиката.

Два свята, всеки красив по своему.

На връх празника си Ти Джей вярва, че най-доброто на един ден ще създаде пушката, която е във фантазиите и мислите му и ще има възможност да види Америка на живо. И кумирите си в електронната музика „Суидиш Хаус Мафия“ или „Скрилекс“.

С хъс и настървение. :)))

Деляна Бобева

Шипченска епопея 2018 година
24 -25 август 2018

24 август - петък

12:30 - 13:00 ч. - Открит урок по история с проф. Петко Петков Място: връх Шипка /до Зимната войнишка землянка и Командния пункт на ген. Столетов/.

25 август - събота

8.45 - 11.45 ч. ТУРИСТИЧЕСКИ ПОХОДИ

Соколски манастир - връх Шипка
м. Узана - връх Шипка
Храм-паметник „Рождество Христово“ гр. Шипка - връх Шипка

12:00 - 12:50 ч. Тържествен подход към Паметника на свободата. Възстановка на боевете.
Централна височина /зад хотел-ресторант Шипка и източно от хеликоптерната площадка/.

КАРЛ ДЖЕРАСИ

Създателят на противозачатъчното хапче

Българските корени. Детството му преминава в България и Австрия. Единственото дете е на Самуел Джераси - български еврейин, известен лекар в София, ветеран от войните, и Алис Фрийдман - ав-

тивозачатъчно хапче progestin norethindrone. Грегъри Пинкас вече бил открил химическо съединение, възпрепятстващо забременяването. Но никой не бил синтезирал форма, която да се приема перорално. Джераси

сферата на химията и биотехнологиите. Една от тях, например, се занимавала с метопрен, имитиращ хормон, срещан само при насекомите и регулиращ техния растеж. Веществото се използва в селското стопан-

Искал да изрази в достъпна литературна форма онова, което го занимава в науката. Не се смятал за толкова успешен автор, колкото искал.

Посещенията в България. Известният учен често идвал в България. През последните години - 2004, 2007, 2013 - вкл. по повод премиери на негови пиеси - "Кислород", "Табу", "Недостатъчност" в София, В. Търново, Благоевград. Срещал се със Симеон Сакскобургготски и семейството му.

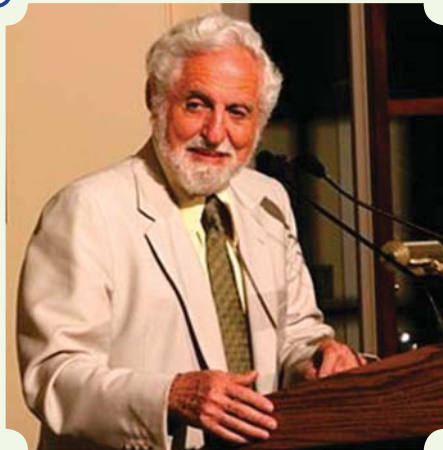
Става член на БАН и Доктор хонорис кауза на академията.

Удостоен е с орден "Мадарски конник", връчен му от президента Петър Стоянов.

През 2013 г., по случай 90-тата му годишнина, става Доктор хонорис кауза и на Американския университет в Благоевград. При посещението си у нас през 2015 г. - след смъртта на учения, синът му Дейл Джераси обявява оставеното от баща му дарение

давало единствено съгвемното му столче, тип рибарско, което винаги носел със себе си. Заради проблем в ставите, когато е седнал, поставял на него единия си крак. Иначе, бил в много добро физическо състояние, до скоро карал ски, обичал планинските преходи. Енергичен, интересен, харовен, с бели къдрави коси, с чувство за хумор, пълен с истории и опит. Говорел на немски, превключвал и на английски. Умеел да разговаря с всякакъв хора.

Имал активно всекидневие - с непрестанни пътувания меж-

Карл Джераси /1923-2015/ е американски учен-химик с български корени. Професор, колекционер, меценат, писател и драматург. Придобива световна известност с откриването на химическата формула и разработването през 1951 г. на противозачатъчното хапче, популярно като "антибебе". Джераси многократно отбелязвал, че то е срещу нежелана бременност, а не за контрол върху раждаемостта. Между откритията му е и кортизонът. Автор е на над 1200 научни публикации. Почетен член на 16 университета и академии, в т.ч. БАН. Има 11 почетни докторски титли, над 30 почетни звания хонорис кауза, вкл. на БАН и Американския университет в Благоевград. Член на Попечителския съвет на "Бюлетина на атомните учени" и председател на Съвета на научните консултанти на Pharmalex. През 1973 г. е удостоен с най-високата награда за наука на американското правителство - Национален медал за наука, връчен му от президента Никсън.

През 1968 г. е номиниран за Нобелова награда, но не я получава заради натиска на Ватикана върху комисията за наградите. През 1978 г. е включен в американската Национална палата на изобретателската слава. Награден е с Национален медал за техника, 1991 г. Носител е на Голямата кръст за заслуги на Германия и на българския орден "Мадарски конник". Противозачатъчното хапче е в първите 15 от номинираните 100 революционни открития в медицината на сп. "Бритиш Медикъл Джърнъл". Знаменитият учен е обявен от "Лондон Таймс" за една от 30-те най-велики личности на миналото хилядолетие - редом с Шекспир, Коперник, Нютон, Дарвин, Айнщайн. Автор е на книгите "Дилемата на Кантор", "Гамбита на Бурбаки", "Семето на Менахим", "Майката на хапчето". Пише пиеси, поставяни и в България, в измисления от него жанр "наука в театъра". Пресата го нарича "ренесансова фигура на нашето време". През 2018 г. се навършват 95 г. от рождението на проф. Джераси.

стрийска еврейка, стоматолог. Роден е на 29.10.1923 г. във Виена. Когато е на 5 г., родителите му се развеждат и той заминава с майка си за Виена. Карл е на 16, когато Самуел повторно се жени за Алис, за да ѝ осигури българско гражданство и да я спаси от гоненията на евреите в Австрия. В София момчето учи в Американския колеж, а през 1941 г. емигрира с майка си в САЩ.

Най-яркият му спомен от детството му: бил на 4 г., когато в София баща му го завел за пръв път на опера - "Севилският бръснар". После идвал през лятото - във Варна, в Боровец: "Беше приятно, защото семейството на баща ми беше много голямо и винаги ни посрещаха много роднини".

През целия си живот Джераси бил признателен на България и твърдял, че винаги се е чувствал българин.

В САЩ. Карл поддържал връзка с баща си основно чрез писма - до 1949 г., когато и той се преместил в САЩ. През 1942 г. завършва колеж в Гамбиер и получава бакалавърска степен по органична химия. На 22 г. получава докторска степен в Университета на Уисконсин в Медисън. От 1949 г. е в компанията Синтекс - за проучване на природни продукти, Мексико, после и в Калифорния, като помощник-директор по изследванията. Пет години преподава химия в университета Уейн в Детройт, Мичиган. На 36 г. е професор, един от най-младите, в Университета Станфорд. На 38 г. е избран за член на Националната академия на науките на САЩ. Почестите и високите награди ще го следват през цялата му научна кариера...

Не хапче "антибебе", а хапче против аборт. Карл Джераси става световноизвестен, когато е само на 28 г. - с разработването през 1951 г. на първото перорално про-

направил точно това. Въпреки, че го наричат "баща на хапчето антибебе", той винаги коректно отбелязвал, че то е плод на усилията на цял екип. Работил основно с Луис Мирамонтес и Хорхе Розенкранц. Хапчето няма странични ефекти, но минали години, преди използването му да бъде разрешено.

Проф. Джераси бил удовлетворен от факта, че дневно над 100 млн. жени на планетата вземат такова хапче и се чувстват свободни сами да избират кога и колко деца да имат. Не пропускат уточнението: "Това не е хапче против бебета, а против нежелани бременности и аборти. Това е хапче само за желани бебета".

Смятал, че мъжът също трябва да носи отговорност, затова самият той се подложил на стерилизация. Имал вече две деца, освен това се развеждал и не искал приятелката му да се притеснява.

В различните държави, според него, използването на контрацептиви е различно: в САЩ към стерилизация на един от партньорите прибавят ок. 33 % от двойките; останалите, вкл. в Германия, използват хапчето "антибебе"; в Китай най-използван са спиралите и стерилизацията; в Япония хапчето е легализирано едва през 1999 г., а в арабските страни контрацептивите са забранени. В бившите соц. държави, вкл. и България, използването им е закъсняло, затова между 60-те и 80-те години процентът на абортите е най-висок. След появата на СПИН, казва той, презервативите се използват все по-често.

Други постижения. Джераси има много други значими постижения, голяма част от които - приложени в практиката. С разработката на кортизона той предизвиква нова сензация. Успешно комбинирал науката и предприемачеството - създава и ръководи собствени компании в

ство.

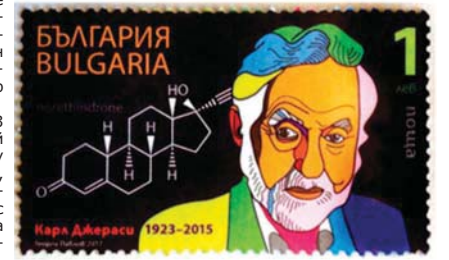
Семейството. Имал три съпруги. Жени се за първи път през 1943 г. От втората си жена Норма Лъндхолм има син Дейл - днес продуцент в Лос Анжелис, и дъщеря Памела - художничка, която през 1978 г. се самоубива - събитие, безлязло целия му живот. Третата му съпруга е Даян Мидълбрук, професор по литература в Станфорд, с която живеят 20 г. в Лондон до смъртта ѝ през 2007 г.

Човек на изкуството. "Аз съм много амбициозна и неудовлетворена личност. Интелектуално полигамна съм. Обичам да се занимавам с няколко неща", - казва в интервю проф. Джераси. Бил горещ почитател на операта, имал колекция от произведения на модерното изкуство, част от които дарявал на музеи и галерии. Писател-

ския си талант открил на 60 г. Купил 250 дка земя до Удсейл, Калифорния, и в памет на дъщеря си основал част фондация, предоставяща отлични условия за работа на 70 творци.

Освен книги, проф. Джераси пише и пиеси в измисления от него жанр "наука в театъра".

Карл Джераси получава БГ лаврова клонка, 2004 г.

от 340 хил. долара за този университет с думите: "Баща ми обичаше България. Той е учил в Американския колеж и винаги смяташе, че това са едни от най-щастливите му дни. Цял живот носеше дълбока благодарност за това, че колежът му е осигурил безопасност, приятелства, отлично образование и възможността да научи английски". В знак на благодарност театралната зала на учебното заведение приема името на Карл Джераси.

Когато във в. "Ню Йорк ривю" проф. Джераси прочел, че Франция, Унгария и България са предали евреите си на нацистите, написал гневно писмо до редактора: "България е блестящо изключение по отношение на спасяването на своите евреи!".

По време на лекциите си у нас професорът с тревога прогнозира: "До 2050 г. населението в България ще намалее с 35% и страната ще оглави негативната статистика в Европа". Причините: увеличаване на възрастта на жената за раждане на първо дете - след 30 г., тенденцията засягала всички развити страни. Според него, за да има положителен прираст в България, е необходимо всяка жена да ражда поне по три деца.

На 90 като на 19. Завидните 90 години на проф. Джераси из-

ду трите му къщи в Сан Франциско, Виена и Лондон, между премиерите на театралните му постановки и книги, между стотиците лекции, гостувания и презентации по света. Независимо къде се намирал, програмата му включвала филматес пет дни в седмицата, поне по половин час.

На въпроса "На каква възраст приключва сексуалният живот при човека, като се има предвид, че всички изследвания сочат 60 г.?", Джераси отговарял: "Разбира се, че има секс и след 60. Аз съм на 90 и не знам защо трябва да свършва".

За какво съжалява? "Не съм удовлетворен от живота си и то е, защото съм много нещепърлен. Работохолк съм и нямам време да свърша доста неща, а вече съм на 87".

В портмонето си винаги носел пощенска марка. Бил от малки години в Австрия, а дали не и единственият, които приживе видели лика си на марката. Носел я със себе си не от честолюбие, а като документ за самоличност. Веднъж във Виена трябвало да получи важна пратка. Имал само американска шофьорска книжка и служителката в пощата, въпреки че ѝ се примолил, отказала да му я даде. Изведнъж се присетил за марката и ѝ я показал. "Кой е този човек?", попитал. "Карл Джераси", отговорила жената. "Този на марката и аз един и същ човек ли сме?" "Да", отговорила жената. "Е, тогава ми дайте пратката. Това е "документ", издаден от вашата институция".

У нас след смъртта му е пусната пощенска марка по проект на младия художник Георги Павлов. На нея са изобразени стилизиран портрет на учения и химическата формула на неговото изобретение. За валидирането ѝ през 2017 г. в България пристигат синът му Дейл и внукът му Александър.

Проф. Карл Джераси умира на 30.01.2015 г. на 91 г. в Сан Франциско.

Мария Рашкова

За връзка с редакторите на "Трибуна Арсенал":
Редакция: e-mail: tribuna.arsenal@gmail.com
Делана Бобева: 0882 98 70 13, e-mail: didab@abv.bg
Диана Рамналиева: e-mail: diana_ramnalieva@abv.bg
Юлия Младенова: 0882 98 70 14
Мария Рашкова: 0882 98 70 12; Първолетата Петкова: 5 74 55